

บทที่ 2

วิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

จุดประสงค์

จุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิต โครงสร้างและรูปแบบการอยู่ร่วมกันในสังคม กระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจและการปกครองและศาสนากับการดำรงชีวิต

2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาของสังคม สามารถแก้ปัญหาและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยใช้เหตุผล กระบวนการกลุ่มและวิธีการที่หลากหลาย

3. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หลักธรรมและคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักและผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทยและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งมั่นในการทำประโยชน์ให้กับสังคม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

โครงสร้าง

หลักสูตรกำหนดให้สังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับแกนและวิชาเลือกเสรี

วิชาบังคับแกน มี 6 รายวิชา คือ ส 401 ส 402 ส 503 ส 504 ส 605 และ ส 606 กำหนดให้เรียนภาคเรียนละ 1 รายวิชา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค เนื้อหาประกอบด้วย ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรมและศาสนา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อม รายละเอียดมีดังนี้

- ส 401 ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา สังคมไทย ศาสนา
- ส 402 ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์และหน้าที่พลเมือง
- ส 503 ภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศไทย ประชากรศึกษาและสิ่งแวดล้อม
- ส 504 หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น
- ส 605 ประวัติศาสตร์ไทยและต่างประเทศ
- ส 606 การพัฒนาประเทศโดยอาศัยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี

การแข่งขัน และการประสานประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศ

วิชาเลือกเสรี แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มคือ

1. ภูมิศาสตร์ ได้แก่ ส 011 - ส 015
2. ประวัติศาสตร์ ได้แก่ ส 021 - ส 0214
3. รัฐศาสตร์ ได้แก่ ส 031 - ส 032
4. จริยธรรมและศาสนา ได้แก่ ส 041 - ส 0413
5. สังคมวิทยา ได้แก่ ส 051
6. เศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ส 061 - ส 062
7. กฎหมาย ได้แก่ ส 071
8. ประชากรศึกษาและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ส 081 - ส 082

สำหรับผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธทุกคนต้องเลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอดหลักสูตร

โครงสร้างวิชาสังคมศึกษา

วิชาบังคับ

วิชาบังคับแกน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ส 401 สังคมศึกษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 402 สังคมศึกษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ส 503 สังคมศึกษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 504 สังคมศึกษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ส 605 สังคมศึกษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 606 สังคมศึกษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือกเสรี

ส 011 ภูมิศาสตร์กายภาพ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 012 ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 013 ภูมิศาสตร์การเกษตร 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 014 การสำรวจท้องถิ่น 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ภูมิศาสตร์

ส 015 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมือง 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 021 หลักฐานประวัติศาสตร์ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ในประเทศไทย

ส 022 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในโลก 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ปัจจุบัน

ส 023 เอเชียใต้ในโลกปัจจุบัน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 024 ยุโรปสมัยใหม่ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 025 ประวัติศาสตร์รัสเซีย 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ส 026	ประวัติศาสตร์อเมริกา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 027	ประวัตินักคิดที่สำคัญของโลก	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 028	ประวัตินักวิทยาศาสตร์และ นักประดิษฐ์ที่สำคัญของโลก	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 029	วิวัฒนาการการคมนาคม ขนส่งและสื่อสาร	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0210	ประวัติสังคมและวัฒนธรรม ไทย	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0241	ประวัติศาสตร์ไทย 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0212	ประวัติศาสตร์ไทย 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0213	ประวัติศาสตร์ไทย 3	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0214	เหตุการณ์ปัจจุบัน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 031	การปกครองของไทย	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 032	การปกครองท้องถิ่นของไทย	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 041	ศาสนาสากล	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 042	พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ ในประเทศไทย	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 043	อรรถาธิบายอัล-กุรอาน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 044	หะดีษ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 045	ปรัชญาอิสลาม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 046	กฎหมายอิสลาม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ม047	เศรษฐศาสตร์อิสลาม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 048	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 049	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0410	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0411	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ส 0412	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

ศ 0413	พระพุทธศาสนา	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 051	มนุษย์กับสังคม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 061	รายได้ประชาชาติ	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 062	การเงิน การธนาคาร และ การคลัง	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 071	กฎหมายที่ประชาชนควรรู้	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 081	พลังงานกับสิ่งแวดล้อม	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 082	ประชากรกับคุณภาพชีวิต	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

ตารางสรุป โครงสร้างวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2533)

ลักษณะวิชา	คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน	หน่วยการเรียนรู้
วิชาบังคับแกน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		
ศ 401 สังคมศึกษา	2	1
ศ 402 สังคมศึกษา	2	1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5		
ศ 503 สังคมศึกษา	2	1
ศ 504 สังคมศึกษา	2	1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6		
ศ 605 สังคมศึกษา	2	1
ศ 606 สังคมศึกษา	2	1
วิชาเลือกเสรี		
ศ 011 ภูมิศาสตร์กายภาพ	2	1
ศ 012 ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจโลก	2	1
ศ 013 ภูมิศาสตร์การเกษตร	2	1

ตาราง (ต่อ)

ลักษณะวิชา	คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน	หน่วยการเรียน
ส 014 การสำรวจท้องถิ่นเชิงภูมิศาสตร์	2	1
ส 015 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมือง	2	1
ส 021 หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย	2	1
ส 022 เอเชียตะวันออกในโลกปัจจุบัน	2	1
ส 023 เอเชียใต้ในโลกปัจจุบัน	2	1
ส 024 ยุโรปสมัยใหม่	2	1
ส 025 ประวัติศาสตร์รัสเซีย	2	1
ส 026 ประวัติศาสตร์อเมริกา	2	1
ส 027 ประวัตินักคิดที่สำคัญของโลก	2	1
ส 028 ประวัตินักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์ที่สำคัญ ของโลก	2	1
ส 029 วัฒนาการการคมนาคมขนส่งและสื่อสาร	2	1
ส 0210 ประวัติสังคมและวัฒนธรรมไทย	2	1
ส 0211 ประวัติศาสตร์ไทย 1	2	1
ส 0212 ประวัติศาสตร์ไทย 2	2	1
ส 0213 ประวัติศาสตร์ไทย 3	2	1
ส 0214 เหตุการณ์ปัจจุบัน	2	1
ส 031 การปกครองของไทย	2	1
ส 032 การปกครองท้องถิ่นของไทย	2	1
ส 041 ศาสนาสากล	2	1
ส 042 พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ในประเทศไทย	2	1
ส 043 อรรถาธิบายอัล-กุรอาน	2	1
ส 044 หะดีษ 2 1	2	1
ส 045 ปรัชญาอิสลาม	2	1

ตาราง (ต่อ)

ลักษณะการวิชา	คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน	หน่วยการเรียนรู้
ส 046 กฎหมายอิสลาม	2	1
ส 047 เศรษฐศาสตร์อิสลาม	2	1
ส 048 พระพุทธศาสนา	2	1
ส 049 พระพุทธศาสนา	2	1
ส 0410 พระพุทธศาสนา	2	1
ส 0411 พระพุทธศาสนา	2	1
ส 0412 พระพุทธศาสนา	2	1
ส 0413 พระพุทธศาสนา	2	1
ส 051 มนุษย์กับสังคม	2	1
ส 061 รายได้ประชาชาติ		1
ส 062 การเงิน การธนาคาร และการคลัง		1
ส 071 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้		1
ส 081 พลังงานกับสิ่งแวดล้อม		1
ส 082 ประชากรกับคุณภาพชีวิต	2	1

คำอธิบายรายวิชา

วิชาบังคับแกน

ส 401 สังคมศึกษา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสังคมในเรื่อง ความหมาย โครงสร้าง และการจัดระเบียบทางสังคม

ศึกษาสังคมไทย ปัญหา การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของสังคม

ศึกษาศาสนาที่สำคัญ ๆ ในเรื่อง หลักธรรมและความสอดคล้องของหลักธรรม

เพื่อให้มีความเข้าใจในสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันและการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของตน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

ส 402 สังคมศึกษา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในเรื่อง รัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมืองและระบบการปกครองที่สำคัญ

ศึกษาพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของไทย ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย กฎหมายกับชีวิตประจำวัน หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

เพื่อให้มีความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองและบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อรัฐ ปฏิบัติตามกฎหมายและบทบาทหน้าที่ของตน และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ส 503 สังคมศึกษา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพในภาคต่าง ๆ ของประเทศในเรื่อง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชากร การประกอบอาชีพ และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากร การพัฒนาคุณภาพประชากร และการใช้เทคโนโลยี

เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นแนวทางการใช้ประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตระหนักในบทบาทของตน และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ส 504 สังคมศึกษา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นและกิจกรรมพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยในภาคต่าง ๆ ในเรื่อง การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยน และการบริการ

ศึกษากระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางแก้ไขด้านเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะเศรษฐกิจของไทยและเศรษฐกิจของโลก

เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทย ตระหนักถึงผลกระทบของการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศที่มีต่อเศรษฐกิจของครัวเรือน มีค่านิยมที่ดีในการบริโภค และปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี

ส 605 สังคมศึกษา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีตซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งของไทยและต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ หรือการเมืองการปกครอง โดยชี้ให้เห็นยุทธวิธีหรือกระบวนการในการแก้ปัญหา ด้วยหลักจริยธรรมและคุณธรรม หรืออิทธิพลของความก้าวหน้าทางวิทยาการที่มีต่อการดำเนินชีวิต หรือความร่วมมือพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้มีความเข้าใจในสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาหรือแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม เห็นคุณค่าในความคิดความพยายามของบรรพบุรุษในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม และเห็นความจำเป็นที่มนุษย์จะต้องพัฒนาตนเองและร่วมมือกันพัฒนาสังคม

ส 606 สังคมศึกษา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีที่มนุษย์นำมาใช้ การแข่งขันและการประสานประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ความขัดแย้งทางความเชื่อและค่านิยม และการพัฒนาคุณภาพของประชากรโลก โดยเน้นปัญหาหรือผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาประเทศไทย เพื่อให้มีความเข้าใจสภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ ยอมรับในความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม เห็นความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา และเห็นแนวโน้มของการพัฒนาประเทศไทยในสังคมโลก

วิชาเลือกเสรี

ส 011 ภูมิศาสตร์กายภาพ

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาลักษณะภูมิศาสตร์กายภาพแต่ละภูมิภาคของโลกในเรื่อง ลักษณะที่ตั้ง ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ปัญหาของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อให้มีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพและอิทธิพลที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ เห็นความจำเป็นในการปรับตัว ปรับใช้และเสริมสร้างสภาพแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

ส 012 ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาคของโลก กิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและปัญหาทางเศรษฐกิจของโลก เพื่อให้มีความเข้าใจในอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตระหนักในสภาพปัญหา และเห็นความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจโลก

ส 013 ภูมิศาสตร์การเกษตร

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาปัจจัยทางกายภาพและทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเกษตร ประเภทของเกษตรกรรมและพืชเพาะปลูกที่สำคัญในเขตร้อนและเขตอบอุ่น พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย การใช้และพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตร ปัญหาการเกษตรในประเทศไทย เพื่อให้มีความเข้าใจในอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่มีต่อการเกษตร ตระหนักถึงปัญหาทางการเกษตรของประเทศ เห็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง

ส 014 การสำรวจท้องถิ่นเชิงภูมิศาสตร์

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกปฏิบัติในเรื่อง การใช้มาตราส่วน การย่อและขยายแผนที่ การใช้สัญลักษณ์ในแผนที่ และการใช้เข็มทิศ

ฝึกปฏิบัติการสำรวจและเก็บข้อมูลในบริเวณโรงเรียนและชุมชน การทำแผนผังและการเปลี่ยนแปลงผังเป็นแผนที่โดยใช้เครื่องมืออย่างง่าย

เพื่อให้มีความเข้าใจ เห็นประโยชน์ของแผนที่ แผนผัง และสามารถทำแผนที่ แผนผังอย่างง่าย

ส 015 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมือง

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมืองในเรื่อง วิวัฒนาการ ลักษณะทั่วไป การใช้ที่ดิน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสาร และปัญหาของชุมชนเมืองเพื่อให้มีความเข้าใจในสภาพและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเมือง ตระหนักในปัญหาและเห็นแนวทางในการแก้ไข

ส 021 หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในประเทศไทย กระบวนการสืบสวนหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ฝึกการวิเคราะห์ และตีความหลักฐานที่เลือกใช้เป็นกรณีตัวอย่างเพื่อให้สามารถสรุปข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ กระบวนการสืบสวนหาข้อเท็จจริงและการวิเคราะห์ตีความ เห็นคุณค่าและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย

ส 022 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสภาพและปัญหาของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ความพยายามในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ บทบาทในโลกปัจจุบันและความ

สัมพันธ์กับประเทศไทย เพื่อให้มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตระหนักในบทบาทของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน และเห็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย

ส 023 เอเชียใต้ในโลกปัจจุบัน

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสภาพและปัญหาของประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ภายหลังได้รับเอกราช ความพยายามในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ บทบาทในโลกปัจจุบันและความสัมพันธ์กับประเทศไทย เพื่อให้มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ตระหนักในบทบาทของประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ในโลกปัจจุบัน และเห็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย

ส 024 ยุโรปสมัยใหม่

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสภาพทั่วไปและการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพของยุโรปภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ความพยายามในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ บทบาทในโลกปัจจุบันและความสัมพันธ์กับประเทศไทย เพื่อให้มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตระหนักในบทบาทของยุโรปในโลกปัจจุบัน และเห็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย

ส 025 ประวัติศาสตร์รัสเซีย

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติศาสตร์รัสเซียโดยสังเขป โดยเน้นตั้งแต่ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงประเทศให้ทันสมัยในรัชสมัยพระเจ้าปีเตอร์มหาราชและพระนางแคเธอรีนมหาราชินี ไปถึงยี่ที่นำไปสู่การปฏิวัติรัสเซียและการเปลี่ยนแปลงภายหลังการปฏิวัติ บทบาทของรัสเซียหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะในระหว่างสงครามเย็น บทบาทของรัสเซียในโลกปัจจุบัน และความสัมพันธ์กับประเทศไทย เพื่อให้มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และตระหนักในบทบาทของรัสเซียในโลกปัจจุบัน

ส 026 ประวัติศาสตร์อเมริกา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาโดยสังเขป โดยเน้นตั้งแต่ยุคที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการขยายถิ่นฐานไปสู่ฝั่งตะวันตก ปัจจัยที่ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาเป็นชาติมหาอำนาจ บทบาทของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ความสัมพันธ์กับประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การสร้างชาติให้ทันสมัย และตระหนักในบทบาทของสหรัฐอเมริกาในโลกปัจจุบัน

ส 027 ประวัตินักคิดที่สำคัญของโลก

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัตินักคิดที่สำคัญของโลกในด้านชีวิตและงาน ปรัชญา แนวความคิดสำคัญ และอิทธิพลของผลงานที่มีต่อสังคมและมนุษยชาติ เพื่อให้มีความเข้าใจรูปแบบการดำเนินชีวิต วิธีการทำงาน เห็นคุณค่าของแนวคิด ผลงานที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติและเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง

ส 028 ประวัตินักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ที่สำคัญของโลก

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัตินักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์ที่สำคัญของโลกในด้านชีวิต ผลงาน แนวคิด สภาพสังคมที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการสร้างผลงาน และผลกระทบที่มีต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการ เพื่อให้มีความเข้าใจรูปแบบการดำเนินชีวิต วิธีการทำงาน เห็นคุณค่าของแนวคิด ผลงานที่มีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการ และเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง

ส 029 วิวัฒนาการการคมนาคมขนส่งและสื่อสาร

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิวัฒนาการของการคมนาคม การขนส่ง และการสื่อสารโดยสังเขป การนำวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ และผลกระทบต่อการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ เพื่อให้มีความเข้าใจ

ใจวิวัฒนาการของการคมนาคม การขนส่ง การสื่อสาร และผลกระทบที่มีต่อสังคม และ
ตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาการที่มีต่อการพัฒนาสังคม

ส 0210 ประวัติสังคมและวัฒนธรรมไทย 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสังคมไทยในเรื่อง โครงสร้าง ลักษณะทั่วไป พัฒนาการโดยสังเขป ประวัติ
ความเป็นมาของการศึกษา โดยเน้นการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 และการขยายตัวทาง
การศึกษาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 มาจนถึงปัจจุบัน

ศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทยในเรื่อง รากฐาน เอกลักษณะ พัฒนาการโดยสังเขป ประวัติ
ความเป็นมาของการศึกษา โดยเน้นการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 และการขยายตัวทาง
การศึกษาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน

ศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทยในเรื่อง รากฐาน เอกลักษณะ พัฒนาการและแนวโน้ม

ศึกษาอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย

เพื่อให้มีความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทย เห็นคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิใจในเอก
ลักษณะของชาติ และมีส่วนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

ส 0211 ประวัติศาสตร์ไทย 1 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาพัฒนาการของชาติไทยในเรื่อง อาณาจักรโบราณต่าง ๆ โดยเน้นความสัมพันธ์
ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์

เพื่อให้มีความเข้าใจพัฒนาการของชาติ เห็นคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรมและมีส่วน
ร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และเห็นแนวทางในการนำวิธีการศึกษาประวัติ
ศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ส 0212 ประวัติศาสตร์ไทย 2 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยสุโขทัยจนถึงต้นรัตนโกสินทร์ในเรื่อง การเมือง การปก
ครอง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม เหตุการณ์สำคัญ ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

และการขยายอิทธิพลของชนชาติตะวันตกโดยวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ เพื่อให้มีความเข้าใจ พัฒนาการของชาติ ภูมิใจในความเป็นปึกแผ่นของชนชาติไทย และเห็นแนวทางในการนำวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ส 0213 ประวัติศาสตร์ไทย 3

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงธนบุรี และรัตนโกสินทร์ในเรื่อง การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม เหตุการณ์สำคัญ และความสัมพันธ์กับต่างประเทศโดยวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ เพื่อให้มีความเข้าใจพัฒนาการของชาติ ภูมิใจในความเป็นปึกแผ่นของชนชาติไทย และเห็นแนวทางในการนำวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ส 0214 เหตุการณ์ปัจจุบัน

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของกรณีตัวอย่าง เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ในด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้มีความเข้าใจสภาวะการณ์ปัจจุบันและแนวโน้ม ตระหนักในปัญหาพื้นฐานสำคัญของโลกและผลกระทบ และเห็นแนวทางในการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญ

ส 031 การปกครองของไทย

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติการปกครองของไทยโดยสังเขปในเรื่อง กระบวนการ นโยบาย และวิธีดำเนินการ

ศึกษาวิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญโดยสังเขป

ศึกษารูปแบบและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา รัฐบาลและศาล

เพื่อให้มีความเข้าใจระบบการปกครองของไทย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

CU 332

43

ส 032 การปกครองท้องถิ่นของไทย

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการปกครองท้องถิ่นในเรื่อง ความเป็นมา หลักการ วัตถุประสงค์ นโยบาย รัฐบาลและข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ศึกษารูปแบบและอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น และแนวโน้มการ พัฒนาการปกครองท้องถิ่น

เพื่อให้มีความเข้าใจระบบการปกครองท้องถิ่น เห็นความสำคัญของการปกครองส่วน ท้องถิ่น และให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส 041 ศาสนาสากล

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาศาสนาพราหมณ์ ฮินดู พุทธ คริสต์ และอิสลามในเรื่อง ความเป็นมา ศาสนา นิกายสำคัญ หลักคำสอน พิธีกรรม และอิทธิพลที่มีต่อการดำเนินชีวิต

ศึกษาความสอดคล้องของหลักคำสอนทั้ง 4 ศาสนา

เพื่อให้มีความเข้าใจหลักคำสอนที่สำคัญของแต่ละศาสนา เห็นความสำคัญของศาสนา ที่มีต่อการดำเนินชีวิต เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนิก และนำหลักคำสอนของศาสนามาใช้ ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและส่วนรวม

ส 042 พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ในประเทศไทย 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาพระพุทธรูปในเรื่อง ประวัติความเป็นมา แนวคิดในการสร้างพระพุทธรูปปาง ต่าง ๆ ตามพุทธประวัติ พุทธศิลป์และสกุลช่างสมัยต่าง ๆ

ศึกษาประวัติพระพุทธรูปที่สำคัญของไทย

เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธรูปและพุทธศิลป์ เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์

ศึกษาหะดีษที่เกี่ยวกับจริยธรรมในเรื่อง การปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูบาอาจารย์ผู้
อาวุโสและเพื่อนบ้าน มารยาทในการรับประทานอาหาร การนอน การเข้าห้องน้ำ และการต้อนรับ
รับ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความกล้าหาญ ความรักชาติ การตรงต่อเวลา ความเมตตา
กรุณา และความสามัคคี

ศึกษาหะดีษที่เกี่ยวกับศาสนบัญญัติในเรื่อง ความสะอาด การละหมาด การถือศีลอด
การจ่ายซะกาต การทำหัจญ์ การสมรส คดีอาญา การซื้อขาย และการยกให้

ศึกษาหะดีษที่เกี่ยวกับศาสนประวัติในเรื่อง ะหฺยู ฮิจญ์เราะฮฺ การเผยแพร่ศาสนา
อิสลามในมักกะฮฺ และมะดีนะฮฺ ความสำคัญของเศาะหาบะฮฺ ชีวประวัติของท่านอับบ์กร ท่าน
อุมร์ ท่านอุษมาน และท่านอะลี

ศึกษาหะดีษที่เกี่ยวกับการศรัทธาในเรื่อง การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ต่อคัมภีร์ ต่อรสูล
ต่อมลาอิกะฮ์ ต่อวันกิยามะฮ์ และต่อกฎกำหนดศกาวะ (เกาะฎอฮ์-เกาะ คีร์)

ศึกษาหะดีษที่เกี่ยวกับอัล-กุรอานในเรื่อง ความสำคัญและความอมตะของอัล-กุรอาน
เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของหลักคำสอน และนำไปเป็นหลักปฏิบัติในการ
ดำเนินชีวิต

ส 045 ปรัชญาอิสลาม

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของปรัชญา

ศึกษาความหมาย ขอบข่าย และที่มาของปรัชญาอิสลาม ประวัติและแนวคิดของนัก
ปรัชญาอิสลาม ความสัมพันธ์ของแนวความคิดของนักปรัชญาอื่น ๆ กับปรัชญาอิสลาม ความ
สัมพันธ์ของปรัชญาอิสลามกับศาสตร์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ความสำคัญของปรัชญาอิสลามกับการ
ดำเนินชีวิตประจำวัน

เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าในปรัชญาอิสลาม และนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการ
ดำเนินชีวิต

ส 046 กฎหมายอิสลาม

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของกฎหมายอิสลาม

ศึกษากฎหมายอิสลาม ลักษณะการซื้อขายแลกเปลี่ยน กฎเกณฑ์ เงื่อนไข และการซื้อขาย ประเภทการซื้อขาย ดอกเบี้ย การประกันภัย การจำนอง จำน่า และขายฝาก

ศึกษากฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวในเรื่อง การหมั้น การสมรส การหย่าร้าง และการคืนดี สิทธิและหน้าที่ของบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตรและบุตรบุญธรรม

ศึกษากฎหมายอิสลามลักษณะมรดกในเรื่อง ความหมายของมรดก กฎเกณฑ์การแบ่ง อัตราการแบ่ง การสืบทอดและสละมรดก พิณัยกรรม

ศึกษากฎหมายอิสลามลักษณะอาญาในเรื่อง การผิดประเวณี การลักขโมย และการประทุษร้าย

เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของกฎหมายอิสลาม และนำไปเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

ส 047 เศรษฐศาสตร์อิสลาม

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเศรษฐศาสตร์อิสลามในเรื่อง ความหมาย ขอบข่าย ความเป็นมา โครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ ชะกาช การสหกรณ์ การซื้อขาย การกู้ยืม การจำนำ จำนอง ดอกเบี้ย การครอบครองทรัพย์สินส่วนบุคคลและส่วนรวม การผลิตและการแจกจ่ายการอุปโภคบริโภค และระบบธนาคาร

ศึกษาความสำคัญของเศรษฐศาสตร์อิสลามในศาสนาอิสลาม การแก้ปัญหาเศรษฐกิจตามระบบอิสลาม ความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจอิสลาม กับระบบทุนนิยม สังคมนิยมและคอมมิวนิสต์

เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของเศรษฐกิจอิสลาม และนำหลักเศรษฐศาสตร์อิสลามไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ส 048 พระพุทธศาสนา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับลักษณะสังคมของชมพูทวีปและลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา

วิเคราะห์พุทธประวัติ เรื่องสถานะทางสังคมของเจ้าชายสิทธัตถะ เหตุผลที่เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช ศึกษาประวัติพระอัญญาโกณฑัญญะ พระมหาปชาบดีโคตมีเถรี และพระเจ้าพิมพิสาร

วิเคราะห์พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมในเรื่องอุปทานิยธรรม 7 พละ 4 รวมทั้งมงคลชีวิตในหัวข้อ ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต บูชาผู้ที่ควรบูชา และสดับรับฟังมาก

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับพระสงฆ์ หน้าที่ชาวพุทธในเรื่องศรัทธา 4 และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์

ฝึกอ่านภาษาบาลี สกคแบบไทยและแบบบาลี เกี่ยวกับคำอาราธนาศีล คำอาราธนาพระปริตร และคำอาราธนาธรรม ศึกษาและฝึกอ่านพุทธศาสนสุภาษิต 1 บท

ศึกษาความเป็นมาของพระไตรปิฎกและข้อความนำรู้จากพระไตรปิฎก 1 เรื่อง ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา โดยเลือกจากเนื้อหาที่เรียน

วิเคราะห์ปัญหาทางจิตของประชาชนในสังคมปัจจุบัน ศึกษาความหมาย ประโยชน์ของสมาธิ ศึกษาและฝึกปฏิบัติพุทธานุสสติ และฝึกเจริญปัญญาตามหลักปถมนสิกขา

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับมรรยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์และตระหนักในคุณค่าของพระรัตนตรัยและหลักพุทธธรรม น้อมนำหลักธรรมมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๓ 049 พระพุทธศาสนา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์สาระและความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในด้านทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากลและมีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง

วิเคราะห์พุทธประวัติ เรื่องการตรัสรู้และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศึกษาประวัติพระปณณมัตตานินบุตร พระอุบลวรรณาเถรี และพระเจ้าอชาตศัตรู

วิเคราะห์พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ในเรื่องอารยวัฑฒิ 5 สาราณียธรรม 6 รวมทั้งมงคลชีวิตในหัวข้อชำนัญในวิชาชีพ มีระเบียบวินัยดี กล่าววาจาดี และทำงานไม่คั่งค้างสับสน

ศึกษาหน้าที่ของพระสงฆ์ในการศึกษา ปฏิบัติและเผยแผ่พระพุทธศาสนา หน้าที่ชาวพุทธในเรื่องการไปวัด และการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์

ฝึกอ่านภาษาบาลี เกี่ยวกับศีล 5 ศีล 8 และศีล 10 ศึกษาและฝึกอ่านพระพุทธานุสสุภายิต 1 บท

ศึกษาเรื่องการถ่ายทอดพระไตรปิฎกจนถึงจารึกเป็นลายลักษณ์อักษร และข้อความนำร่องจากพระไตรปิฎก 1 เรื่อง

ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา โดยเลือกจากเนื้อหาที่เรียน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ศึกษาและฝึกปฏิบัติธัมมานุสสติ สังฆานุสสติ และฝึกเจริญปัญญาตามหลักปถมนสิกขา

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับมรรยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์และตระหนักในคุณค่าของพระรัตนตรัยและหลักพุทธธรรมน้อมนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ส 0410 พระพุทธศาสนา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์สาระและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในการพัฒนา ศรัทธาและปัญญา ที่ถูกต้อง การฝึกหัดอบรมตน การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพ

วิเคราะห์พุทธประวัติเกี่ยวกับพุทธคุณ 3 ศึกษาประวัติพระมหากัสสป พระปฎาจารย์ เถรี และหมอชีวกโกมารภักจ์

วิเคราะห์พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ในเรื่องกฎแห่งกรรม และไตรลักษณ์ รวมทั้งมงคลชีวิตในหัวข้อเลี้ยง कुमारคา เลี้ยงคูปุตระ เลี้ยงคูกุริยา และสงเคราะห์ญาติ

ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม หน้าที่ชาวพุทธในการศึกษาพระธรรม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์

ศึกษาและฝึกอ่านภาษาบาลีจากพุทธศาสนสุภายิต 1 บท

ศึกษาสาระสังเขปของพระไตรปิฎก และข้อความนำร่องจากพระไตรปิฎก 1 เรื่อง

ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา โดยเลือกจากเรื่องที่เรียน
ศึกษาและฝึกปฏิบัติศีลानุสสติ และฝึกเจริญปัญญาตามหลักอุบายมนสิการ
ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับมรรยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
เพื่อให้สามารถคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ศรัทธาและสำนักในคุณของพระ
รัตนตรัยและหลักพุทธธรรม น้อมนำหลักธรรมมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ส 0411 พระพุทธศาสนา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ การคิดตามนัยแห่งพระ
พุทธศาสนาและการคิดแบบวิทยาศาสตร์

วิเคราะห์พุทธประวัติ เกี่ยวกับโลกัตถจริยาและญาติัตถจริยา ศึกษาประวัติพระอูบาลี
พระธัมมทินนาเถรีและพระเจ้าปเสนทิโกศล

วิเคราะห์พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมในเรื่องกถาจรัฎฐิติธรรม 4 และ โลกธรรม 8
รวมทั้งมงคลชีวิตในหัวข้อ มีความกตัญญูและทำงานที่ไม่มีโทษแต่เป็นประโยชน์เกื้อกูล

ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต หน้าที่ชาวพุทธในการสร้าง
สัมมาทิฐิด้วยการปฏิบัติธรรม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์

ศึกษาและฝึกอ่านภาษาบาลีจากพุทธศาสนสุภาษิต 1 บท

ศึกษาพระไตรปิฎก ในแง่เทศนา 3 และสิกขา 3 รวมทั้งข้อความนำรู้จากพระไตร
ปิฎก 1 เรื่อง

ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา โดยเลือกจากเนื้อหาที่เรียน

ศึกษาและฝึกปฏิบัติจาคานุสสติ เทวดานุสสติ และฝึกเจริญปัญญาตามหลักอุบายมนสิการ

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับมรรยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เพื่อให้มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามหลัก
พุทธธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งศรัทธายึดมั่นในการเป็น
พุทธศาสนิกชนที่ดี และปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ส 0412 พระพุทธศาสนา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์สาระและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา และเน้นความสัมพันธ์ของเหตุ ปัจจัย และวิธีการแก้ปัญหา

วิเคราะห์พุทธประวัติเกี่ยวกับพุทธคุณ 9 ศึกษาประวัติพระมหากัจจายนะ พระภัททากัจจายนเถรี และนางขุชชุตตรา

วิเคราะห์พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมในเรื่อง อคติ 4 ทศพิทธราชธรรม 10 รวมทั้ง มงคลชีวิตในหัวข้อ ความไม่ประมาท ความเคารพ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความสันโดษ และความอดทน

ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม หน้าที่ชาวพุทธในการถ่ายทอด ชี้แจง พระพุทธศาสนา และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์

ศึกษาและฝึกอ่านภาษาบาลีจากพุทธศาสนสุภาษิต 1 บท

ศึกษาพระไตรปิฎกในแง่ถา 3 และศาสน์ 3 รวมทั้งข้อความนำรู้จากพระไตรปิฎก 1 เรื่อง

ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา โดยเลือกจากเนื้อหาที่เรียน

ศึกษาและฝึกปฏิบัติกายคตาสติ และฝึกเจริญปัญญาตามหลักอุปปาทมนสิการ

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับมรณาทชาวพุทธ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เพื่อให้เกิดทักษะในการคิดแก้ปัญหา มีความซาบซึ้งในคุณพระรัตนตรัยและหลักพุทธธรรม นำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งศรัทธายึดมั่นในการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ส 0418 พระพุทธศาสนา

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์สาระและความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในด้านการฝึกตนไม่ให้ประมาท การมุ่งประโยชน์สุขแก่บุคคลและสังคม

วิเคราะห์พุทธประวัติเกี่ยวกับพุทธตถจริยา ศึกษาประวัติพระนาคเสน พระภัททา กุณฑลเกสีเถรี และพระเจ้ามหานามะ

วิเคราะห์พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ในเรื่อง อริยฐานธรรม 4 และสรุปคำสอน พระพุทธศาสนาลงในอริยสัจ รวมทั้งมงคลชีวิตในหัวข้อ ความเป็นผู้ว่าง่าย การพบปะสมณะ การฟังธรรม การสนทนาธรรม จิตไม่หวั่นไหว

ศึกษาหน้าที่ บทบาท และการปกครองของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน หน้าที่ชาวพุทธ ในการปกป้องพระพุทธศาสนา และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระสงฆ์

ศึกษาและฝึกอ่านภาษาบาลีจากพุทธศาสนสุภาษิต 1 บท

ศึกษาพระไตรปิฎกในเรื่องหลักศีลวินัยพระธรรมวินัย 8 ประการ รวมทั้งข้อความนำรู้ จากพระไตรปิฎก 1 เรื่อง

ศึกษาคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา โดยเลือกจากเนื้อหาที่เรียน

ศึกษาและฝึกปฏิบัติอานาปานสติ มรณัสสติ อุปสมานุสสติ และฝึกเจริญปัญญาตาม หลักอุปปาทมนสิการ

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับมรณาทชาวพุทธ ศาสนพิธี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เพื่อให้เกิดทักษะในการคิดแก้ปัญหา มีความซาบซึ้งในคุณของพระรัตนตรัยและหลัก พุทธธรรม น้อมนำหลักธรรมมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งศรัทธายึดมั่นในการ เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ส 051 มนุษย์กับสังคม

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม อิทธิพลของธรรมชาติที่มีต่อชีวิตมนุษย์ บทบาทของมนุษย์กับการสร้างสรรค์และถ่ายทอดวัฒนธรรม พฤติกรรมของการอยู่ร่วมกันใน สังคมบนพื้นฐานความแตกต่างกันของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและปัญหาสังคม

เพื่อให้มีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม เห็นความสำคัญในการร่วมมือแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี

ส 061 รายได้ประชาชาติ

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมายและความสำคัญของรายได้ประชาชาติ การจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลผลิตหรือมูลค่าเพิ่มด้านรายได้ และด้านรายจ่าย

ศึกษาผลิตภัณฑ์ภาค ผลิตภัณฑ์จังหวัด และความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ประชาชาติ
ศึกษาความสัมพันธ์ของรายได้ประชาชาติกับรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน
เพื่อให้มีความเข้าใจหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ เห็นความสำคัญของการเพิ่ม
รายได้ประชาชาติและการกระจายรายได้

ส 062 การเงิน การธนาคาร และการคลัง 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเงินในเรื่อง ความหมาย ความสำคัญ หน้าที่ สถาบัน
การเงิน บทบาทและหน้าที่ของธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์ และนโยบายการเงิน

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคลังในเรื่อง ความหมายและความสำคัญ รายรับราย
จ่ายของรัฐบาล และนโยบายการคลัง

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการเงินและการคลัง ปัญหาและการแก้ไขปัญหา
ด้านการเงินและการคลังของประเทศ

เพื่อให้มีความเข้าใจระบบการเงิน การธนาคาร และการคลัง เห็นแนวทางในการนำ
ความรู้ไปใช้ประโยชน์

ส 071 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายในเรื่อง ความหมาย ความสำคัญ ที่มาและ
ประเภทของกฎหมาย

ศึกษากฎหมายไทยในเรื่อง วิวัฒนาการ การจัดทำ การบังคับใช้และการยกเลิก
กฎหมายหลักในการปกครองประเทศ

ศึกษาหลักกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำ
วัน ปัญหาการใช้กฎหมายในสังคมไทย

เพื่อให้มีความเข้าใจกฎหมายหลักที่ใช้ปกครองประเทศ เห็นความจำเป็นที่จะต้องรู้
กฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมาย

ส 081 พลังงานกับสิ่งแวดล้อม

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมายของพลังงาน พลังงานในรูปแบบต่าง ๆ แหล่งพลังงาน และความสำคัญที่มีต่อการดำรงชีวิต

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับสิ่งแวดล้อม ความต้องการและการใช้พลังงานในการพัฒนาต่าง ๆ วิฤตการณ์ทางพลังงาน นโยบายและแนวโน้มการใช้พลังงานของประเทศไทย

ศึกษากรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการใช้พลังงานวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม เสนอแนะแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา

เพื่อให้มีความเข้าใจในความสำคัญของพลังงานในการดำรงชีวิต เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พลังงาน และสามารถตัดสินใจในการเลือกพลังงานด้วยความรับผิดชอบ

ส 082 ประชากรกับคุณภาพชีวิต

2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะประชากร ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมกับคุณภาพชีวิต

ศึกษาสาเหตุ ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมที่สำคัญ ๆ โดยเน้นปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อมให้โทษ ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร ปัญหาความไม่สมดุลระหว่างจำนวนประชากรและทรัพยากร

เพื่อให้ตระหนักในปัญหาประชากรที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เป็นแนวทางในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

สรุป

จุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มี 4 ข้อ หลักสูตรกำหนดให้สังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับกับแกนและวิชา

เลือกเสรี วิชาบังคับแกนมี 6 รายวิชาคือ ส 401 ส 402 ส 503 ส 504 ส 605 และ ส 606
กำหนดให้เรียนภาคเรียนละ 1 รายวิชา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค เนื้อหาประกอบด้วยภูมิศาสตร์
ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม และศาสนา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากร
ศึกษาและสิ่งแวดล้อม วิชาเลือกเสรีแบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม และผู้เรียนที่นับถือพุทธศาสนาทุกคน
ต้องเลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาภาคเรียนละ 1 รายวิชาตลอดหลักสูตร

แบบฝึกหัด

1. จุดประสงค์วิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีกี่ข้อ อะไรบ้าง
2. จงอธิบายโครงสร้างวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พร้อมเขียนตารางสรุปประกอบการอธิบาย
3. วิชาบังคับแกนประกอบด้วยวิชาอะไรบ้าง จงเขียนคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์ของแต่ละวิชา
4. วิชาเลือกเสรีแบ่งออกเป็นกี่กลุ่ม อะไรบ้าง
5. จงระบุวิชาเลือกในหลักสูตรสังคมศึกษา 10 วิชา พร้อมเขียนคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์ของแต่ละวิชา
6. จงเขียนคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์ของวิชาต่อไปนี้
 - 6.1 ส 011 ภูมิศาสตร์กายภาพ
 - 6.2 ส 023 เอเชียใต้ในโลกปัจจุบัน
 - 6.3 ส 061 รายได้ประชาชาติ
 - 6.4 ส 071 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้
 - 6.5 ส 082 ประชากรกับคุณภาพชีวิต

บรรณานุกรม

กาญจนา คุณารักษ์. **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2535.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

_____. **คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.